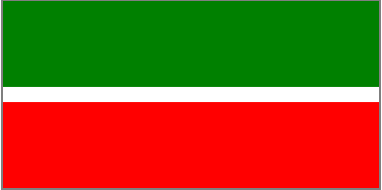

**RUSYA FEDERASYONU
TATARİSTAN CUMHURİYETİ**

TATARİSTAN CUMHURİYETİ		
İdare Merkezi (Başkenti)	Kazan	
Kuruluş Tarihi	27 Mayıs 1920	
Siyasi Statüsü	Cumhuriyet	
Resmi Dil	Rusça, Tatarca	
Cumhurbaşkanı	Rustam Minnihanov (25 Mart 2010)	
Yasama Organı	Devlet Konseyi – Meclis	
Yüzölçümü	67.836 km ²	
Başlıca Şehirler	Kazan - 1.231.9 Naberejniye Çelnı (Yar Çallı) – 529.8 Nijnikamsk (Tüben Kama) – 237.3 Almetyevsk (Elmet) - 154.3 Zelenodolsk – 99,2 Yelabuga (Alabuga) – 74.015	
Nüfus (2016) ve Etnik Yapı¹ (2010)	3.885.3 (Federe birimler arasında nüfus açısından 8. sırada gelmektedir)	
	Tatarlar : 2.012.571 (% 53.2) Ruslar : 1.501.369 (% 39.7) Çuvaşlar : 116.252 (% 3.1) Diğerleri : 150.244 (% 4.1)	
Resmi İnternet Sitesi	http://tatarstan.ru/	
İklim	Karasal iklim görülmektedir. Ocak ayı ortalama sıcaklığı -16°C, Temmuz ayı ortalama sıcaklığı 19°C'dir.	
Ekonomik Durum	GSBH: 2,584 Trilyon Ruble (39 milyar ABD Doları) Yıllık kişi başına GSBH: 662,5 bin Ruble (10.192 ABD Doları) GSBH Artış Oranı: % 1.3 Başlıca Sanayi Ürünleri: Petrol ve petrol ür., kamyon, otomobil, uçak ve helikopter, gemi, optik cih, tekstil, ağaç işleme. Enflasyon: % 2.9	
- Gayrisafi Bölgesel Hâsıla (GSBH-2019)		

¹ Bu raporda yer alan nüfus rakamları, 2016 yılı nüfus sayım sonuçlarından alınmıştır. Ancak anılan sayımın etnik yapıya ilişkin sonuçları henüz açıklanmadığından, bu konuda 2010 yılı sayım sonuçları esas alınmıştır.

<p>- Dış Ticaret (2019)</p>	<p>İhracat: 12.555 milyar ABD Doları İthalat: 3.164 milyar ABD Doları Dış Ticaret Hacmi: 15.720 milyar ABD Doları Dış Ticaret Dengesi: +9.391 milyar ABD Doları İhracat Yaptığı Başlıca Ülkeler: Polonya (1.9 milyar ABD Doları), Hollanda (1,7 milyar ABD Doları), Belarus (819 milyon ABD Doları), Almanya (783 milyon ABD Doları), Birleşik Krallık (652 milyon ABD Doları). İhraç Ettiği Ürünler: Petrol ve petrokimya ürünleri, makine ve mekanik cihazlar, gıda, metal ve ahşap ürünleri. İthalat Yaptığı Başlıca Ülkeler: Almanya (696 milyon ABD Doları), Çin (422 milyon ABD Doları), ABD (269 milyon ABD Doları), Belarus (226 milyon ABD Doları), Türkiye (210 milyon ABD Doları). İthal Ettiği Ürünler: Makine ve mekanik cihazlar, organik kimya ürünleri, metaller ve ürünler, gıda, mineral yakıtlar, tekstil</p>
<p>- Türkiye ile Ticari İlişkileri (2019)</p>	<p>İhracat (Türkiye'ye): 270 milyon ABD Doları İthalat (Türkiye'den): 210 milyon ABD Doları Dış Ticaret Hacmi: 480 milyon ABD Doları</p>
<p>- Başlıca Türk Yatırımları</p>	<p>Kastamonu Entegre: Alabuga Özel Ekonomik Bölgesi'ndedir. MDF ve parke üretimi yapmaktadır. Yatırım miktarı 450 milyon Euro olup 2019 itibariyle 950 çalışmanı mevcuttur. Fiilen bölgede yan iş kollarıyla 3000 kişiye istihdam sağlamaktadır. Fabrika ürünlerinin %60'ı Rusya iç pazarında satılırken, %40'ı Asya ve 20 Avrupa ülkesine ihracat edilmektedir. Tataristan'daki en büyük üçüncü yabancı yatırımcı olan Kastamonu Entegre petrol ve gaz sektöründeki yabancı yatırımların hariç tutulması halinde en büyük yatırımcı olmaktadır. 2018 yılında Rusya'nın en büyük 250 ihracatçı üretici firması arasına girmiştir. Ayrıca 2017 yılında Rusya Odalar Birliği tarafından Rusya'nın en basarîli İthal İkame Projesi ödülüne layık görülmüştür.</p> <p>Efes Pilsen Rusya: Anadolu Grubu'na aittir. Yatırım 400 milyon ABD Doları tutarındadır. En büyük faal Türk yatırımlarından biridir. Anadolu Grubu 1 Mart 2019 tarihinde ABInBEV şirketiyle %50 ortaklık kurmuştur.</p> <p>Hayat Kimya: Kastamonu Entegre Ağaç Sanayi Şirketi'yle aynı gruba (Hayat Holding) aittir. Alabuga Özel Ekonomik Bölgesi'ndedir. Tuvalet kağıdı, havlu, peçete üretmektedir. 2019 itibariyle çalışan sayısı yaklaşık 650 kişidir. Rusya pazarındaki</p>

payı ön sıralardadır. 125 milyon Dolar yatırımla 2015 yılında üretime başlayan firmanın bugüne kadar yapmış olduğu yatırım tutarı 250 milyon doları aşmıştır.

Trakya Cam Rus (Şişecam), Alabuga Özel Ekonomik Bölgesi'ndedir. 2014 yılı Mayıs ayında üretime başlamıştır. Yatırım tutarı yaklaşık 300 milyon Dolar olup bir fabrikada düz cam ve diğer fabrikada ise otomotiv camı üretilmektedir.

Coşkunöz Holding, Ford'un Tataristan'da üreteceği araçların saç malzemesini sağlamak üzere Alabuga Özel Ekonomik Bölgesi'nde yaklaşık 60 milyon avro yatırımla 20.000 m² kapalı alan üzerine kurulmuş ve 2014 yılında üretime geçmiştir. İlerleyen dönemde, Rusya madencilik sektöründe faaliyet gösteren ve dünyanın önde gelen çelik üreticileri arasında bulunan "MMK" şirketiyle (Magnitogorsk Demir Çelik Fabrikası) ortak olarak 2016 yılında temeli atılan Çelik Servis Merkezi (MMK- Coşkunöz Alabuga) 14 Mayıs 2018 tarihinde üretime geçmiştir. Yaklaşık 8000 m² ek tesisin kapalı alan toplam yatırım tutarı 10 milyon Avro civarındadır. Araçların gövde parçaları imalatında kullanılacak olan açınım sacları üretecek fabrikanın yıllık üretim kapasitesi 60 bin tondur. Firma hali hazırda, Renault – Nissan – Avtovaz Grup, PCMA Grup , KAMAZ , FORD ve Daimler-Mercedes tarafından nomine edilmiş tedarikçi olarak üretime devam etmektedir.

FİMAKO Makine: Tüleçi şehrinde. 2017 yılı başında Fimako Makine tarafından 7 milyon ABD Doları değerinde yatırımla plastik araç gereç üretimi amacıyla kurulmuştur.

TIRSAN Kardan: KAMAZ kamyon fabrikasına yedek parça sağlamak üzere Nabarejni Çelni'de (Yar Çallı) 2012 yılında faaliyet geçen firmanın yatırım miktarı 2 milyon Doları geçmiştir.

Koluman: Koluman, "Koluman Rus" adıyla Rusya pazarında satış ve satış sonrası servis hizmeti amacıyla bir şirket kurmuş, 2016 yılında Nabarejni Çelni'de (Yar Çallı) üretim tesisi açılmıştır. Yatırım tutarı 6 milyon Euro'dur.

TIS Ltd. Şirketi: Rusya'da üretilen araçlara ve KAMAZ kamyon fabrikasına koltuk üretmektedir. Üretim tesisi Alabuga şehrinde mukim olup toplam yatırım değeri 15 milyon Dolar'dır.

<p>Ansan Alabuga: Alabuga şehrinde 3 milyon Dolar yatırımla plastik banyo aksesuarları üretmektedir.</p> <p>Dizayn Grup: Alabuga Özel Ekonomik Bölgesi'nde plastik boru üretmektedir. 1 milyon Dolar yatırımla kurulmuştur.</p> <p>Sunrise: Hayat Holding'e bağlı olarak, Nabarejni Çelni (Yar Çallı) şehrinde konut, alışveriş merkezi ve spor merkezi inşaat projesi yürütmektedir. 80 milyon Euro'luk yatırım ile avm ve konut projesinin ilk aşaması tamamlanmış olup toplam 150 milyon Euro yatırım öngörülmektedir.</p> <p>Polimeks: Polimeks firması tarafından Kazan'ın merkezindeki tarihi Şamski Hastanesi binasının restorasyonu ile yap-işlet modeliyle tamamlanan ve 2019 yılı başı itibariyle hizmet giren "Kazan Palace by Tasigo" otelinin maliyeti 50 milyon Dolar'dır. Devam eden 100 odalı ek otel binası ile faz üç konut projesinin tutarı ise 25 milyon Dolar'dır.</p>
--

TATARİSTAN CUMHURİYETİ HAKKINDA BİLGİLER

Coğrafya: Rusya Federasyonu Tataristan Cumhuriyeti, Volga Federal Bölgesi'nde, Volga ve Kama nehirlerinin kesiştiği yerde kurulu bir etnik Cumhuriyet olup, Rusya'nın Avrupa'daki ve Asya'daki toprakları arasında bir köprü konumundadır. Yönetim merkezi (başkenti) Kazan, Moskova'nın yaklaşık 800 km. doğusunda yerleşiktir. Tataristan'ın yüzölçümü 67.836 km² olup, bölgede karasal iklim görülmektedir.

Etnik Yapı: 2010 yılında yapılan nüfus sayımının sonuçlarına göre, Tataristan'ın nüfusu yaklaşık 3,9 milyondur. %74'ü kentlerde yaşayan nüfusun yarıdan fazlasını (%53,2) Tatarlar oluşturmaktadır. Tatarlar'ın büyük bir kısmı Sünni Müslüman (Hanefi) olmakla birlikte, tüm nüfusa oranı binde üç olarak ifade edilen ve "Kireşin Tatarlar" adı verilen Ortodoks Hıristiyan bir grup da bulunmaktadır. Büyük çoğunluğu Ortodoks Hıristiyan olan ve Cumhuriyet'in ikinci büyük etnik grubunu oluşturan Ruslar'ın toplam Cumhuriyet nüfusuna oranı %39,7'dir. Tataristan'da ayrıca, kayda değer sayıda Çuvaş, Mari, Udmurt ve Başkurt yaşamaktadır. Resmi diller Rusça ve Tatarca'dır.

Tarih: Bugün Tataristan Cumhuriyeti'nin bulunduğu topraklarda 8. yüzyıldan 13. yüzyıla kadar, özellikle Orta Asya, Orta Doğu ve Baltık Denizi kıyılarındaki yerleşim birimleriyle başta kürk ticareti olmak üzere yoğun ticari ilişkilere sahip bir topluluk olan ve 21 Mayıs 922 tarihinde İslamiyet'i kabul eden "Volga Bulgarları" yerleşmişti. 13. yüzyılın başlarında Batu Han komutasındaki Moğol-Türk (Kuman-Kıpçak) ordusu bölgeyi ele geçirerek Altın Orda Devleti'ni kurmuş ve bölgede 15. yüzyıla kadar bu devlet hüküm sürmüştür. Altın Orda Devleti'nin güç kaybetmesinin ardından kurulan Kazan Hanlığı, 1552 yılında Korkunç İvan komutasındaki Rus birlikleri tarafından Rusya Çarlığı'na dahil edilmiştir. 1918-1920 yılları

arasında Rusya'daki karışıklık ve iç savaş sırasında bölgede "İdil-Ural Devleti" adı altında bir bağımsız devlet ilân edildiyse de, sonradan yönetimi ele geçiren Bolşevikler tarafından Tatar Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti kurulmuştur. SSCB'nin dağılmasıyla birlikte, 30 Ağustos 1990 tarihinde Tataristan bağımsızlığını ilân etmiş ve 1992'de yapılan Anayasa referandumunda halkın % 62'si bağımsızlıktan yana oy kullanmıştır. Ancak bu bağımsızlık ilânı Rusya Federasyonu'ndan ve uluslararası toplumdaki ilişkilerin çerçevesini oluşturan Yetki Paylaşımı Anlaşması imzalanmış ve 24 Temmuz 2007 tarihinde bu anlaşma 10 yıl süreyle tadil edilerek yenilenmiştir. 24 Temmuz 2017 tarihinde süresi dolan anlaşma tekrar uzatılmamıştır.

Siyasi Yapı: Federe birim olarak RF Tataristan Cumhuriyeti'nde yürütme erkinin başı, görev süresi dört yıl olan Cumhurbaşkanı'dır. Halihazırdaki Cumhurbaşkanı Rüstem MİNNİHANOV, 25 Mart 2010 tarihinden bu yana, ilk Cumhurbaşkanı Mintimer ŞAYMİYEV'den boşalan bu görevi yürütmektedir. Bakanlar Kurulu mevcuttur. Başbakan Aleksey PESOŞIN 17 Nisan 2017 tarihinden bu yana görevdedir.

Devlet Konseyi (Meclis) Tataristan'daki en üst yasama organıdır. Devlet Konseyi, tek dereceli seçimle doğrudan halk tarafından beş yıllık süre için seçilen 100 milletvekilinden oluşmaktadır. Bu milletvekillerinin 50'si dar bölgede çoğunluk esasına göre, 50'si ise siyasi partilerin seçimlerde aldıkları oy oranları çerçevesinde parti listelerinden seçilmektedir. Başkanlığını Ferit MUHAMETŞİN'in yürüttüğü Devlet Konseyi'nde Birleşik Rusya Partisi 82, RF Komünist Partisi 3, Bölgesel İçtimai Hareketi 9 ve bağımsızlar 6 sandalyeye sahiptir.

RF Tataristan Cumhuriyeti'nin Birinci Cumhurbaşkanı Mintimer ŞAYMİYEV halihazırda Devlet Danışmanlığı görevini yürütmektedir. Devlet protokolünde Cumhurbaşkanı'nın ardından ikinci sırada gelen Devlet Danışmanlığı sembolik bir makam olup, yürütmeye ilişkin kaydeder bir yetki taşımamaktadır. Mintimer ŞAYMİYEV Tataristan siyasetinde halen nüfuz sahibi olan ve saygı duyulan bir politikacıdır.

Ekonomik Yapı: Tataristan Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu'nun endüstriyel üretim bakımından en gelişmiş federe birimlerindedir. Kişi başına endüstriyel üretimde, yine Başkonsoloslüğümüz görev bölgesinde bulunan Samara Vilayeti'nden sonra Rusya Federasyonu'nda en fazla endüstriyel üretim yapılan federe birimdir. Tataristan, SSCB döneminde savunma sanayiinin merkezlerinden biri haline gelmiş, bölgede petrol üretimine başlanmıştır. Tataristan'ın kanıtlanmış petrol rezervleri 1 milyar tondur. Tatar devlet petrol şirketi Tatneft, gelir bakımından Rusya'nın onördüncü, petrol üretimi bakımından beşinci büyük şirkettir. Rusya'nın en büyük 100 şirketi arasında dört Tataristan merkezli şirket yer almaktadır.

Tataristan'daki diğer önemli sanayi dalı makine imalat sektörüdür. Tataristan'a yabancı yatırımcılar da ilgi göstermektedir. Alabuga Özel Ekonomik Bölgesi'ne yabancı yatırımcıların gelmesi teşvik edilmektedir. Tataristan'da petrol ve petrole bağlı ürünlerin yanı sıra helikopter, motorlu araçlar, vapur, lastik, elektronik malzeme, tıp ve sanayi donanımı üretilmektedir.

Siyasi ve Ekonomik Durum: Tataristan’da 2019 yılı sonbaharında Meclis seçimleri yapılmış, 2020 yılında ise Cumhurbaşkanlığı seçimleri yapılacaktır. RF’deki Cumhuriyetler’in yöneticilerinden Cumhurbaşkanı unvanını kullanan halihazırda Tataristan kalmıştır.

Tataristan’ın 1994 yılında federasyonla imzaladığı ve 2007 yılında tadil edilen Yetki Paylaşım Anlaşması’nın süresi 2017’de dolmuştur ve yinelenmemiştir. Tatarca’nın zorunlu ders olarak okutulması uygulamasının federasyon eğitim yasasında yapılan değişikliklerle sonlandırılması, 2018 yılında kamuoyunu meşgul etmiş olmakla birlikte, mesele toplumsal huzursuzluğa dönüşmemiştir.

2019 yılında Tataristan’ın sanayi üretim hacmi 2,877 trilyon Ruble’dir. (2018 – 2.8 trilyon Ruble) 36,6 milyon ton petrol üretilmiştir. Söz konusu üretimde Tatneft’in payı 29,469 milyon ton, küçük ölçekli petrol firmalarının payı 7,150 milyon tondur. Tataristan’daki rafinerilerde 18,6 milyon ton petrol işlenmiştir.

Tataristan’da, Rusya savunma sanayiinde mühimmat, özel kimyasal ürünler, uçak, helikopter, gemi, kontrol sistemleri ve silah üretimi alanında faaliyet gösteren 27 büyük ve orta ölçekli işletme faaliyet göstermektedir. 2018 yılında savunma işletmeleri tarafından 101,6 milyar Ruble tutarında üretim yapılmıştır. Stratejik füze taşıyıcı Tu-160M uçakları Kazan’da üretilmektedir.

1. TATARİSTAN’IN DIŞ TİCARETİ

a. Yıllar İtibariyle Tataristan’ın Dış Ticaret Rakamları (Milyon Dolar)

Yıllar	2016	2017	2018	2019	Değişim %
İhracat	9.254	13.028	15.406	12.555	-19
İthalat	2.685	3.871	3.854	3.164	-18
Hacim	11.939	16.899	19.260	15.720	-18
Denge	6.569	9.157	11.552	9.391	-19
İhr/İth Oranı %	344,66	366	399	396,8	-1

b. Tataristan’ın En Önemli İhraç Ürünleri (Milyon Dolar)

Ürün Türü	2016	2017	2018	2019	% Değişim	% Pay
Mineral yakıtlar, Ham petrol	6.538	9.708	12.215	9.450	-29	75
Organik kim. ürünleri, kauçuk	1.623	2.058	2.200	1.758	-25	14
Makineler ve mekanik cihazlar	744	790	523	462	-13	4
Yenilen çeşitli gıda müs.	153	178	163	155	-5	1
Metaller ve ürünleri	61	88	88	109	19	1
Kereste ve ahşap ürünleri	97	118	132	92	-43	1

Tekstil, giyim ve ayakkabı	7	8	9	12	25	0,1
Deri, kürk ve ürünleri	0	0,2	0,1	0,3	67	0,02
Diğer ürünler	31	80	76	517	85	4
Toplam İhracat	9.254	13.028	15.406	12.555	-23	100

c. Tataristan'ın En Önemli İthal Ürünleri (Milyon Dolar)

Ürün Türü	2016	2017	2018	2019	% Değişim	% Pay
Makineler ve mekanik cihazlar	1.801	2.754	2.590	1.947	-25	61.5
Organik kimya ürünleri, kauçuk	530	551	641	592	-8	18.7
Metaller ve ürünleri	144	270	88	216	145	6.8
Yenilen çeşitli gıda müstahzar.	40	55	46	50	9	1.6
Mineral yakıt, Ham Petrol	45	93	73	52	-29	1.6
Tekstil, giyim ve ayakkabı	40	45	56	37	-34	1.2
Deri, kürk ve ürünleri	4	4	2	0.6	-70	0.2
Kereste ve ahşap ürünleri	21	26	24	30	25	0.9
Diğer ürünler	60	74	79	240	204	7.6
Toplam İthalat	2.685	3.871	3.854	3.164	-18	100

Tataristan'ın ithalatında sadece kendi gümrük kapılarından kaydı yapılan ürünler olmayıp RF'nin diğer gümrüklerinde işlem gören mallar da önemli bir yer tutmaktadır. Dolayısıyla Tablo-c Tataristan'ın ithalatına ilişkin bir bakış sunsa dahi aslında gerçek rakamları yansıtmaktan uzaktır. Bunların yanında yukarıdaki tablodan ithalatın önemli bir bölümünün otomotiv sanayi de kullanılan ara mallarından oluştuğu tahmin edilmektedir.

d. En Çok İhracat Yapılan İlk 10 Ülke (Milyon Dolar) 2018, 2017, 2016 yılı

NO	Ülke Adı	2017	NO	Ülke Adı	2018	NO	Ülke Adı	2019
1	Hollanda	2.105	1	Polonya	2.739	1	Polonya	1.991
2	Polonya	1.999	2	Hollanda	2.731	2	Hollanda	1.691
3	Almanya	993	3	Belarus	995	3	Belarus	819
4	Belarus	839	4	Birleşik Krallık	859	4	Almanya	783
5	Kazakistan	598	5	Almanya	739	5	Birleşik Krallık	652
6	Finlanda	548	6	Kazakistan	622	6	Kazakistan	533
7	Macaristan	452	7	Çek Cumhuriyeti	563	7	Macaristan	502
8	Letonya	440	8	Slovakya	509	8	Slovakya	496
9	Slovakya	401	9	Finlanda	507	9	Çek Cumhuriyeti	432
10	Çek Cumhuriyeti	392	10	Macaristan	419	10	Finlandiya	378
11	Diğer	4.262	11	Diğer	4.723	11	Diğer	4.3
12	Toplam	13.029	12	Toplam	15.406	12	Toplam	12.5

Tataristan'ın 2019 yılında en çok ihracat yaptığı beş ülke Polonya, Hollanda, Belarus, Birleşik Krallık ve Almanya olarak sıralanmaktadır. Türkiye'nin önceki yıllarda ilk üçte yer alırken son yıllarda sıralamada arka sıralarda olmasının en önemli nedeninin Tüpraş'ın Tataristan'dan aldığı ham petrol miktarını azaltması olduğu değerlendirilmektedir.

e. En Çok İthalat Yapılan İlk 10 Ülke (Milyon Dolar) 2018, 2017, 2016 yılı

NO	Ülke Adı	2017	NO	Ülke Adı	2018	NO	Ülke Adı	2019
1	Almanya	927	1	Almanya	1.117	1	Almanya	696
2	ABD	620	2	Çin	430	2	Çin	422
3	Çin	305	3	ABD	300	3	ABD	269
4	Fransa	266	4	Belarus	197	4	Belarus	226
5	Belarus	212	5	Türkiye	193	5	Türkiye	210
6	Türkiye	160	6	İtalya	181	6	İtalya	163
7	İtalya	159	7	Birleşik Krallık	96	7	Fransa	80
8	Kazakistan	105	8	Fransa	96	8	Belçika	59
9	Birleşik Krallık	103	9	İspanya	94	9	İspanya	58
10	İspanya	95	10	Kore	88	10	Hong Kong	57
11	Diğer	919	11	Diğer	1.062	11	Diğer	0.9
12	Toplam	3.871	12	Toplam	3.854	12	Toplam	3.1

2019 yılında en çok ithalat yapılan beş ülke Almanya, Çin, ABD, Belarus ve Türkiye olarak sıralandığı anlaşılmaktadır. Türkiye'nin 2019 yılında Tataristan'a 210 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdiği görülmekle beraber kaydı diğer gümrüklerde tutulan ürünlerin eklenmesi halinde toplam ihracat değerinin bu miktardan daha fazla olduğu tahmin edilmektedir.

TÜRKİYE-TATARİSTAN TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLERİ

Tataristan'ın Ticaret Temsilciği (Tatarstan Trade House) 1995 yılında Türkiye'de faaliyete geçmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Kazan Başkonsolosluğu 2 Eylül 1996 tarihinde ve Tataristan Cumhuriyeti'nin Yetkili Temsilciliği İstanbul'da 13 Eylül 1997 tarihinde açılmıştır.

f. Yıllar İtibariyle Türkiye-Tataristan Dış Ticareti (Milyon Dolar)

Yıllar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Değişim, %	Pay, %
Türkiye'ye İhracat	357	183	226	111	144	120	270	125	56
Türkiye'den İthalat	303	325	130	104	160	194	210	8	44
Toplam	659	508	356	215	304	314	480	53	1

İkili dış ticaret verileri itibariyle Türkiye, Tataristan Cumhuriyeti açısından önemli bir ticari ortaktır. İkili ticarete ülkemizin Tataristan Cumhuriyetine ihracatında otomotiv aksam ve parçası, makineler, demirden mamüller, eczacılık ürünleri, mobilya ve tekstil ürünleri Tataristan Cumhuriyeti'nden yaptığı ithalatta yakıt ve petrol ürünleri, kauçuk ve Lastik ürün

ve hammaddeleri, Plastik ve Ürünleri ile orman ürünleri önemli yer tutmaktadır. Ancak iki ülkenin bu alanların dışında ticaret yapabilecekleri birçok sektör mevcuttur. Tataristan'da mukim Tatneft, Niznikamskneftehim, TAIF, Kamaz, Kazanorgsintez ve Transtechservis, Nefis Group gibi Rusya ölçeğinde de önemli sayılan şirketlerin özellikle enerji, petro kimya ve otomotiv sektöründe Türkiye'de yatırım yapmalarına yönelik girişimlerde bulunulması, ülkemizin sahip olduğu sağlık potansiyelinin Tataristan'da bilinirliğinin artırılması ve Tataristan'da henüz doyuma ulaşmamış helal gıda pazarı başta olmak üzere kozmetik, tekstil, finans gibi alanları da içeren tüm helal sektöründe ortak projeler yürütülmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Tablo'dan görüleceği üzere dış ticaret dengesi (ham petrol ithalatından dolayı) 2013 yılına kadar ülkemiz aleyhine iken, 2014 yılında ham petrol ithalatının azalmasıyla ticaret Türkiye lehine dönmeye başlamış ve 2018 yılı sonuna kadar bu durum devam etmiştir. 2019 yılında Tataristan'ın ülkemize yaptığı ihracatını 2 kattan fazla artırdığı görülmektedir.

g. Türkiye'nin Tataristan'a İhracatı (Bin Dolar) 2019 Yılı

№	GTİP №	Ürün Adı	Tutar
1	87	KARAYOLU ARAÇLARI	107.636
2	84	NÜKLEER REAKTÖRLER, KAZAN: MAKİNA VE CİHAZLAR, ALETLER, PARÇALARI	45.041
3	39	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŞYA	11.926
4	82	ALETLER, BICAK, KAŞIK	6.803
5	94	MOBİLYA	5.863
6	73	DEMİR METALDEN ÜRÜNLER	5.681
7	85	ELEKTRİK MAKİNALAR	5.012
8	30	İLAÇ	2.813
9	69	SERAMİK ÜRÜNLERİ	2.291
10	70	CAM VE CAMDAN ÜRÜNLER	2.084
11	<i>Diğer</i>		15.103
12	<i>Toplam</i>		210.253

2019 yılında Türkiye'den Tataristan'a yapılan 210 milyon Dolarlık ihracatın 107,6 milyon Dolarlık kısmı otomotiv aksam ve parçalarından oluşmaktadır. Tataristan'da üretilen Ford ve Kamaz (kamyon) markalı araçlar Türkiye'nin bölgeye otomotiv aksam ve parçası ihracatını geliştirmektedir.

Başta tekstil ve gıda ürünleri olmak üzere pek çok Türk malı Rusya'nın başka gümrük noktaları üzerinden ithal edilmekte ve ithalatçılar tarafından Tataristan'a getirilmektedir. Dolayısıyla Tataristan haricindeki gümrüklerden ithal edilen konfeksiyon ürünleri, yaş meyve sebze vb. diğer ürünler de eklenince Tataristan'ın Türkiye'den yaptığı ithalatın daha fazla olduğu tahmin edilmektedir.

h. Tataristan'ın Türkiye'ye İhracatı (Bin Dolar) 2019 Yılı

№	GTİP №	Ürün Adı	Tutar
1	27	MİNERAL YAKITLAR, MİNERAL YAĞLAR VE MÜSTAHSALLARI, MUMLAR	187.325
2	40	KAUÇUK VE KAUÇUKTAN EŞYA	56.426
3	15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL YAĞLAR VE BUNLARIN MÜSTAHZARLARI	12.387

4	28	İNORGANİK KİMYA ÜRÜNLERİ	6.588
5	39	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŞYA	4.168
6	29	ORGANİK KİMYASAL MÜSTAHSALLAR	1.620
7	87	KARAYOLU ARAÇLARI	0.683
8	25	TUZ, KÜKÜRT, TOPRAK VE TASLAR, ALÇILAR VE ÇİMENTO	0.476
9	44	KERESTE VE KERESTEDEN MAMUL EŞYA	0.318
10	84	NÜKLEER REAKTÖRLER, KAZAN: MAKİNA VE CİHAZLAR, ALETLER, PARÇALARI	0.163
11	<i>Diğer</i>		0.621
12	<i>Toplam</i>		270.775

2013 yılında Türkiye'nin Tataristan'dan yaptığı 357 milyon Dolarlık ithalatın yüzde 45'ini yakıt ve petrol oluşturmuştur. TÜPRAŞ alımının azalması nedeniyle, Tataristan'dan ham petrol ithalatımızda düşüş yaşanmıştır. Böylelikle ithalat rakamlarımızda gerileme eğilimi başlamıştır. İthalatta yakıt ve petrol ürünlerindeki düşüşün devam ettiği; bununla birlikte kimya, plastik ve hammadde, ayrıca ağaç ve ahşap eşya ithalatında artış olduğu görülmektedir. 2019 yılında 270 milyon Dolar tutarındaki ithalatımızın yaklaşık 188 milyon dolarını mineral yakıtlar ve yağlar kapsamaktadır. İthalatımızdaki diğer başlıca maddeler kauçuk ve kauçuktan eşya, hayvansal yağlar ile bunların ürünlerinden oluşmaktadır. Ülkemizin Tataristan'dan ithalatında ham madde ya da yarı mamul maddeler ağırlıktadır.

Tataristan'da Devam Eden Büyük Ölçekli İnşaat Taahhüt Hizmetleri

Firmalarımızın Tataristan'da bugüne kadar toplam büyüklüğü yaklaşık 2,5 milyar dolar olan muhtelif projeleri tamamladığı söylenmekle beraber gerek Rusya'nın genelinde yaşanan ekonomik durgunluk gerekse Tataristan'ın firmalarımıza karşı tutumundan dolayı son yıllarda arzu edilen düzeyde iş alınamadığı bilinmektedir. Nitekim firmalarımızın bu coğrafyadaki temel sorunu da iş alamama olarak değerlendirilmektedir. Ancak hali hazırda devam eden birkaç büyük proje olup detaylarına aşağıda yer verilmektedir.

ENKA İnşaat Kazan'da TAIF Şirketi'nin yönetim binası inşaat projesi (bedeli 176 milyon Dolar) devam etmekte olup kısa süre içerisinde bitmesi öngörülmektedir.

ENKA İnşaat Nijnikamsk'da (Tüben Kama) Doğalgaz Çevirim Santrali inşaat projesini Siemens'le birlikte üstlenmiştir. Proje bedeli 380 milyon Avro'dur.

ENKA İnşaat Kazan'da Siemens OOO Şirketi CCGT-250 Kazanorgsintez PJSC Projesi kapsamında kombine çevirim santralinin inşası üstlenmiş olup proje bedeli yaklaşık 98 milyon dolardır.

Nijnikamsk'da 500 milyon Dolar tutarındaki TAIF şirketinin etilen fabrikası inşaat projesi ihalesini Gemont almış ve önümüzdeki günlerde inşaat başlayacaktır.

Polimeks Firmasının Rusya Federasyonu'nda kurulu Şirketi Polistroy Capitol firması Kazan Şehri'nin merkezinde içerisinde AVM, konut, rezidans ve ofis binalarının olduğu ve aynı zamanda bazı çevre düzenlemelerinin alt ve üst geçitlerin de yapılacağı bir kompleks inşaatı için Tataristan Yönetimi ile anlaşmıştır. Firma yetkilisi İşin toplam bedelinin yaklaşık

120 milyon ABD doları tutarında olduğunu ifade etmiştir. Kazan Şehrinin tam merkezinde olan bu alanın Polimeks firmasına tahsisi onaylanmış olup, firma yetkililerinden alınan bilgiye göre önümüzdeki dönemde bu projenin inşaatına başlanacaktır. Polimeks firması bu iş için yatırımcı konumdadır. Polimeks firması ayrıca Kazan'da beş yıldızlı bir otel inşaatı yapmış ve otel faaliyete geçmiştir.